

Maa- ja Metsätalousvaliokunnalle,

Kiitän kutsusta saapua valiokunnan kokouksen kuulemistilaisuuteen ja pahoittelen, että minulla ei ollut mahdollisuutta tulla paikan päälle.

Ensin lyhyesti taustastamme: Meillä on Suomen suurin Oxford down -lammasrotua jalostava jalostuslampola Tohmajärvellä Pohjois-Karjalassa noin 10 km:n päässä Venäjän rajasta. Olemme ahkeroineet lammastalouden ja Oxford-rodun jalostuksen parissa vuodesta 1994. Rotumme Brittiläisen emojärjestön mukaan katraamme on maailmanlaajuisestikin merkittävä Oxford down -jalostaja. Katraamme koostuu noin 180 siitosuudesta ja 30 siitospässistä, jotka edustavat kaikkia Suomessa olevia sukulinjoja, karitsoita syntyy vuosittain noin 300. Toimimme kansainvälisesti, olemme vuosien varrella tuoneet tämän rodun eläinainesta Iso-Britanniasta, Tanskasta ja Baltian maista ja siementä Uudesta-Seelannista. Myös vientiin on hyviä jalostuslampaitamme kysytty ja mm. viime vuonna toteutettiin (koronan tuomista vaikeuksista huolimatta) yli 100 jalostuseläimen vienti Venäjälle. Vuodenvaihteessa nuorin tyttäreemme siirtyi jatkamaan sukupolvenvaihdon kautta lammastilaamme.

Tiedostamme erittäin vahvasti, että katraamme eläimet ovat lähes korvaamattomia, koska vastaavia yksiköitä ei Suomesta tai edes maailmalta löydy ja siksi olemme suhtautuneet kaikkiin katrasta uhkaaviin riskeihin (eläintaudit, tapaturmat, suurpedot jne.) erittäin vakavasti. Suurpetojen, etenkin suden, uhkan osalta siten, että tilallemme rakennettiin MMM:n tarvikerahoittamaa suurpetoa-aitaa jo 2005, ensimmäisenä koko maakunnassa. Tällä hetkellä aitakilometrejä on 13, niiden rakentaminen, kunnossapito ja korjaaminen sekä kesäajan huolto (mm. alustan niitto noin viikon välein), on vaatinut meiltä yrittäjiltä kuukausien työpanoksen vuosien varrella. Kaikki tämä vain siksi, että suurpetokanta voisi vahvistua mutta katraamme saisi silti olla niiltä turvassa. Ennen vuotta 2005 meillä ei metsää vasten ollut aitoja lainkaan vaan lampaat saivat laiduntaa myös reunametsässä ja pitää maiseman avoimena. Nyt kaikkia laituriamme kiertää 160 cm korkea suurpetoaita.

Olemme luomutila ja luomuehtojen mukainen pidennetty laidunkausi kestää lokakuun puolelle, joten suurpetoaidoista huolimatta, pyrimme järjestämään syyslaidunnuksen mahdollisimman lähelle pihapiiriä ja lampaille vapaan pääsyn laitumelta lampolaan sisälle.

Kaikista näistä turvatoimista huolimatta syyskuun lopussa sudet tulivat sähköaidan sisälle tälle pihapiiriin rajautuvalle laitumelle, tappoivat sinne 6 eläintä ja ajoivat muun katraan läpi aitojen pihaamme ja puutarhaan.

Susien aiheuttaman vahingon korvaus ei lähimainkaan kata hyökkäyksen katraallemme aiheuttamaa vahinkoa edes eläimen arvon osalta, puhumattakaan jo tehdystä ennaltaehkäisevästä työstä ja edessä olevasta suojausurakasta tulevana laidunkautena.

Tämän lisäksi susien tappamat raadot on toimitettava omalla kustannuksella pakolliseen raatokeräilyyn.

Tunnumme voimattomuutta löytää enää tapoja suojata elinkeinoamme sekä omien resurssiemme että käytettävissä olevien keinojen osalta.

Laumanvartijakoirat (tai muut vastaavat) eivät ole isoissa katraissa toimiva ratkaisu, kun laiduntavia ryhmiä on vähintään 4-5 ja jokainen ryhmä tarvitsee oman vartijansa. Lisäksi vartijaeläimen kasvatus ja koulutus on pitkä, kallis ja työläs prosessi, jonka lopputuloksesta ei ole varmuutta, kuten kollegoiden kokemukset osoittavat. Suoramyyntitilalla, jossa vierailee paljon asiakkaita, vartioivat koirat aiheuttavat myös riskin asiakkaiden turvallisuudelle. Myös paimenkoiran käyttö katraan liikuttelussa voi estyä kokonaan.

Riistakeskuksen myöntämät poikkeusluvut vahinkoa aiheuttavien yksilöiden karkottamiseksi (tai poistamiseksi) ovat ehdoiltaan erittäin vaativat: Hakijan on toimitettava karttaliite karkotusalueesta, johon kaikilta maanomistajilta on tietenkin kysyttävä lupa. Karkotus voi kohdistua vain vahingon aiheuttaneisiin yksilöihin ja siitä on raportoitava usealle taholle sekä etukäteen että jälkepäin. Etukäteen on myös toimitettava lista karkotukseen osallistuvista henkilöistä. Ja kuin lopullisena tyrmäyksenä luopua tästäkin

keinosta, päätöksessä todetaan: ” Poikkeusluvan saaja tai luvan käyttäjä on täydessä vastuussa toiminnan organisoimisesta, toiminnasta aiheutuvista kustannuksista ja itselle sekä muille osapuolille aiheutuvista vahingoista.”

Lausunnolla olevassa luonnoksessa Eläinten hyvinvointi laiksi eläimen omistajaa velvoitetaan eläinten hyvinvoinnin edistämiseen ja suojeluun sekä eläinten kunnioituksen ja hyvän kohtelun lisäämiseen. Luonnoksessa mainitaan mm., että lain ja eläintensuojelun yleisenä peruslähdekohtana on, että ihmisellä on moraalinen velvollisuus kunnioittaa eläimiä ja ottaa huomioon niiden kyky muistaa ja tuntea kärsimystä. Tämä vaatimus on räikeästi ristiriidassa sen kanssa, että esimerkiksi lampaiden lajityypilliseen käyttäytymiseen kuuluva laiduntaminen näyttää jatkossa olevan, ainakin meidän tilallamme, niiden hyvinvoinnin suurin riski.

Yhteenvetona toivon viestistäni teidän muistavan neljä asiaa:

1. Susi kuuluu Suomen luontoon. Mielestäni tulisi kuitenkin määritellä mikä on tämä ”Suomen luonto”, johon susi oikeasti kuuluu. Onko se valtatie varrella sijaitseva laidun, onko se asuttujen talojen pihapiiri tai jopa tuotantorakennuksen sisätila?
2. Käytettävissä olevat suojautumis- ja karkotuskeinot ovat osoittautuneet riittämättömiksi, niiden rinnalle tarvitaan toimia, joilla ei-lajityypillisesti käyttäytyvien yksilöiden tai laumojen poistaminen on mahdollista ilman työlästä lupaprosessia ja jatkuvaa valitusrumbaa.
3. Kannanhoidollinen metsästys esitetyssä muodossa ei tule ratkaisemaan kokonaan tätä ongelmaa, mutta se on hyvä alkua. Siitä saatujen kokemusten perustella on mahdollista kehittää järjestelmää niin, että löydetään tasapaino suden aiheuttamien haittojen ja sen suojelun välille.
4. Suurpetojen aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyyn kustannuksia, ei voi säilyttää pelkästään yrittäjille, vaan ne tulee sisällyttää osaksi suojelujärjestelmää niin materiaalien kuin kunnossapidon osalta. Ja vahingon sattuessa, yrittäjälle tulee korvata täysimääräisesti menetettyjen eläinten todellinen arvo ja myös välilliset kulut, kuten raatokeräilykustannus, tulee liittää osaksi korvausjärjestelmää.

Kunnioittavasti,
Outi Sirola
Tohmajärvi